

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 14 päivänä elokuuta 2018

595/2018

Liikesalaisuuslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään elinkeinotoimintaan liittyvien liikesalaisuuksien sekä teknisten ohjeiden suojasta.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *liikesalaisuudella* tietoa:

a) joka ei ole kokonaisuutena tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä tällaisia tietoja tavanomaisesti käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai helposti selville saatavissa;

b) jolla a alakohdassa tarkoitetun ominaisuuden vuoksi on taloudellista arvoa elinkeinotoiminnassa; ja

c) jonka laillinen haltija on ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin sen suojaamiseksi;

2) *liikesalaisuuden haltijalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on laillinen määräysvalta liikesalaisuuteen;

3) *liikesalaisuutta loukkaavalla tuotteella* tavaraa tai palvelua, jonka suunnittelussa, ominaisuuksissa, toiminnassa, tuotantoprosessissa tai markkinoinnissa saadaan merkittävää hyötyä oikeudettomasti hankitusta, käytetystä tai ilmaistusta liikesalaisuudesta.

3 §

Liikesalaisuuden oikeudeton hankkiminen

Liikesalaisuutta ei saa oikeudettomasti hankkia tai yrittää hankkia.

Liikesalaisuuden hankkiminen on oikeudetonta, jos se tapahtuu:

1) anastamalla;

2) luvattomasti kopioimalla, jäljentämällä, havainnoimalla tai muutoin käsittelemällä sellaisia liikesalaisuuden haltijan asiakirjoja, esineitä, materiaaleja, aineita tai sähköisiä tiedostoja, jotka sisältävät liikesalaisuuden, tai joista liikesalaisuus voidaan johtaa; tai

3) muulla kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetulla hyvän liiketavan vastaisella menettelyllä.

Liikesalaisuuden hankkiminen on oikeudetonta myös, jos henkilö on liikesalaisuuden hankkiessaan tiennyt tai tämän olisi pitänyt tietää, että liikesalaisuus on saatu suoraan tai

HE 49/2018
TaVM 11/2018
EV 70/2018

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2016/943/EU (32016L0943); EUVL L 157, 15.6.2016, s. 1

välillisesti siltä, joka on oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai ilmaissut sen 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Liikesalaisuuden hankkiminen ei ole oikeudetonta, jos se tapahtuu:

- 1) itsenäisesti keksimällä tai luomalla;
- 2) havainnoimalla, tutkimalla, purkamalla tai testaamalla sellaista tuotetta tai esinettä, joka on asetettu yleisön saataville tai joka on laillisesti sellaisen tahon hallussa, jolla ei ole velvollisuutta rajoittaa liikesalaisuuden hankkimista;
- 3) siten, että työntekijät ja heidän edustajansa käyttävät tiedonsaanti- ja kuulemisoi-keuttaan; tai
- 4) muulla kuin tämän momentin 1–3 kohdassa tarkoitetulla hyvän liiketavan mukaisella menettelyllä.

4 §

Liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen

Liikesalaisuutta ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista se, joka on hankkinut liikesalaisuuden oikeudettomasti 3 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Liikesalaisuutta ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista se, joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta:

- 1) toimiessaan yhteisön tai säätiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä, toimitusjohtajana, tilintarkastajana tai selvitysmiehenä taikka niihin rinnastettavassa tehtävässä;
- 2) yrityksen saneerausmenettelyn yhteydessä;
- 3) suorittaessaan tehtävää toisen puolesta tai muuten luottamuksellisessa liikesuhteessa;
- 4) muulla kuin 1–3 kohdassa tarkoitetulla tavalla, jos häntä sitoo liikesalaisuuden käyttämisestä tai ilmaisemista rajoittava sopimus tai velvoite.

Liikesalaisuutta ei saa palvelusaikanaan oikeudettomasti käyttää tai ilmaista se, joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta toisen palveluksessa ollessaan.

Liikesalaisuutta ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista se, joka tietää tai jonka pitäisi tietää, että liikesalaisuus on saatu suoraan tai välillisesti siltä, joka on oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai ilmaissut sen.

Liikesalaisuutta loukkaavien tuotteiden tuotanto, tarjoaminen ja saattaminen markkinoille sekä liikesalaisuutta loukkaavien tuotteiden tuonti, vienti ja varastointi tällaisia tarkoituksia varten katsotaan liikesalaisuuden oikeudettomaksi käyttämiseksi, jos henkilö tietää tai hänen pitäisi tietää, että kysymys on liikesalaisuutta loukkaavasta tuotteesta.

5 §

Väärinkäytöksen paljastaminen ja sananvapauden käyttäminen

Sen estämättä mitä 3 ja 4 §:ssä säädetään, liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen tai ilmaiseminen ei ole oikeudetonta, jos liikesalaisuus on hankittu, sitä on käytetty tai se on ilmaistu yleisen edun suojaamista varten väärinkäytöksen tai laittoman toiminnan paljastamiseksi. Liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen tai ilmaiseminen ei myöskään ole oikeudetonta, jos se ei ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä sananvapauden käyttämisenä.

6 §

Liikesalaisuuden ilmaiseminen työntekijän edustajalle

Sen estämättä mitä 4 §:ssä säädetään, liikesalaisuuden ilmaiseminen ei ole oikeudetonta, jos työntekijä ilmaisee liikesalaisuuden luottamusmiehelle, luottamusvaltuutetulle tai

muulle lain tai työehtosopimuksen mukaiselle edustajalleen, jos liikesalaisuuden ilmaiseminen on välttämätöntä edustajan lain tai työehtosopimuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi.

7 §

Teknisen ohjeen oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen

Teknistä toimintaohjetta tai toimintamallia (*tekninen ohje*), joka ei ole yleisesti saatavilla, ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista se, jolle se on uskottu työn tai tehtävän suorittamista varten taikka muuten liiketarkoituksessa.

Teknistä ohjetta ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista se, joka tietää tai jonka pitäisi tietää, että sille uskottu tekninen ohje on saatu suoraan tai välillisesti siltä, joka on ilmaissut ohjeen oikeudettomasti.

Teknistä ohjetta loukkaavien tuotteiden tuotanto, tarjoaminen ja saattaminen markkinoille sekä teknistä ohjetta loukkaavien tuotteiden tuonti, vienti ja varastointi tällaisia tarkoituksia varten katsotaan teknisen ohjeen oikeudettomaksi käyttämiseksi, jos henkilö tietää tai hänen pitäisi tietää, että kysymys on teknistä ohjetta loukkaavasta tuotteesta.

Mitä 5 ja 6 §:ssä säädetään liikesalaisuuden käyttämisestä ja ilmaisemisesta, sovelletaan myös tekniseen ohjeeseen.

Teknisen ohjeen käyttämisen ja ilmaisemisen kieltämiseen, väliaikaiseen kieltämiseen, korjaavien toimenpiteiden ja käyttökorvauksen määräämiseen sekä vahingon korvaamiseen sovelletaan, mitä 8–11 §:ssä säädetään liikesalaisuuden käyttämisen ja ilmaisemisen kieltämisestä, väliaikaisesta kieltämisestä, korjaavien toimenpiteiden ja käyttökorvauksen määräämisestä sekä vahingon korvaamisesta.

8 §

Kielto ja korjaavat toimenpiteet

Sitä, joka vastoin 3 tai 4 §:n säännöksiä on hankkinut tai ilmaissut liikesalaisuuden tai käyttänyt sitä, voi tuomioistuimella liikesalaisuuden haltijan vaatimuksesta:

1) kieltää ryhtymästä liikesalaisuutta loukkaavaan tekoon tai jatkamasta tai toistamasta liikesalaisuutta loukkaavaa tekoa;

2) määrätä vetämään liikesalaisuutta loukkaava tuote pois markkinoilta tai määrätä se muutettavaksi tai hävitettäväksi;

3) määrätä kokonaan tai osittain tuhoamaan liikesalaisuuden sisältävät tai sen käsittävät asiakirjat, esineet, materiaalit, aineet tai sähköiset tiedostot tai luovuttamaan ne kokonaan tai osittain liikesalaisuuden haltijalle.

Kielto ilmaista tai käyttää liikesalaisuutta voidaan kohdistaa myös siihen, joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta 4 §:n 2–4 momentissa tarkoitetuissa olosuhteissa, jos on ilmeistä, että tämä on ryhtynyt toimenpiteisiin liikesalaisuuden oikeudettomaksi ilmaisemiseksi tai käyttämiseksi.

Kiellosta tai korjaavasta toimenpiteestä ei saa aiheutua turvattavaan etuuteen ja muihin kieltovaatimukseen liittyviin olosuhteisiin nähden kohtuutonta haittaa vastaajalle, muiden oikeuksille tai yleiselle edulle. Kieltoa tai määräystä on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakon asettamiseen ja tuomitsemiseen maksettavaksi sovelletaan uhkasakkolakia (1113/1990) myös silloin, kun uhkasakon asettaa yleinen tuomioistuin.

9 §

Väliaikainen kieltö

Edellä 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu kieltö voidaan määrätä väliaikaisena, jolloin kieltö on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu. Jos kieltö koskee loukkaavaksi väitettyjen tuotteiden tuotantoa, tarjoamista tai saattamista markkinoille taikka niiden tuontia, vientiä tai varastointia tällaisia tarkoituksia varten, kiellon määräämisen yhteydessä voidaan määrätä tuotteiden takavarikoinnista tai luovutuksesta.

Väliaikainen kieltö voidaan määrätä, jos kantaja saattaa todennäköiseksi, että:

- 1) liikesalaisuus on olemassa;
- 2) kantaja on liikesalaisuuden haltija; ja
- 3) tämän oikeutta loukataan tai loukkaus on välittömästi toteutumassa.

Väliaikaisesta kiellosta ei saa aiheutua turvattavaan etuuteen ja muihin kieltovaatimukseen liittyviin olosuhteisiin nähden kohtuutonta haittaa vastaajalle, muiden oikeuksille tai yleiselle edulle. Väliaikaisen kiellon hakemiseen, määräämiseen ja täytäntöönpanoon sovelletaan muutoin mitä oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa ja ulosottokaaren (705/2007) 8 luvussa säädetään turvaamistoimen hakemisesta, määräämisestä ja täytäntöönpanosta. Siltä osin kuin väliaikainen kieltö koskee liikesalaisuuden ilmaisemista, ei kuitenkaan sovelleta ulosottokaaren 8 luvun 3 §:ää.

10 §

Käyttökorvaus

Tuomioistuim voi vastaajan vaatimuksesta määrätä käyttökorvauksen maksamisesta liikesalaisuuden haltijalle 8 §:ssä tarkoitettun kiellon asettamisen tai korjaavien toimenpiteiden määräämisen sijaan, jos:

- 1) vastaaja ei alkaessaan käytä liikesalaisuutta tiennyt eikä tämän olisi pitänyt tietää, että liikesalaisuus oli saatu taholta, joka oli oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai ilmaissut sen;
- 2) kiellon tai korjaavan toimenpiteen toteuttaminen aiheuttaisi vastaajalle kohtuutonta haittaa; ja
- 3) käyttökorvaus liikesalaisuuden haltijalle arvioidaan kohtuulliseksi.

Käyttökorvaus ei saa ylittää niiden lisenssimaksujen- tai muiden maksujen määrää, jotka jouduttaisiin suorittamaan, jos vastaaja saisi luvan liikesalaisuuden käyttöön sille ajankaksolle, jolta liikesalaisuuden käyttö voitaisiin kieltää.

11 §

Hyvitys ja vahingonkorvaus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta käyttää liikesalaisuutta 4 §:n vastaisesti, on velvollinen suorittamaan liikesalaisuuden haltijalle kohtuullisen hyvityksen liikesalaisuuden käyttämisestä sekä korvauksen kaikesta vahingosta, jonka loukkaus aiheuttaa.

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta hankkii tai ilmaisee liikesalaisuuden 3 tai 4 §:n vastaisesti, on velvollinen korvaamaan liikesalaisuuden haltijalle kaiken vahingon, jonka loukkaus aiheuttaa.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu huolimattomuus on lievää, korvausta voidaan sovittella.

Työntekijän työnantajalle aiheuttaman vahingon korvaamisesta säädetään työsopimuslain (55/2001) 12 luvun 1 §:ssä. Lisäksi työntekijän ja virkamiehen korvausvastuuseen sovelletaan vahingonkorvauslain (412/1974) 4 lukua ja mitä 3 luvussa säädetään työnantajan korvausvastuusta ulkopuoliselle aiheutuneesta vahingosta.

12 §

Tuomion julkistaminen

Tuomioistuimien voi tämän lain vastaista menettelyä koskevassa riita-asiassa kantajan vaatimuksesta määrätä, että vastaajan on korvattava kustannukset, jotka kantajalle aiheutuvat siitä, että tämä julkistaa tietoja lainvoimaisesta tuomiosta, jossa vastaajan on todettu menettelleen tämän lain vastaisesti. Määräystä ei saa antaa, jos tietojen levittämistä on muualla laissa rajoitettu. Harkitessaan määräyksen antamista ja sisältöä tuomioistuimen tulee ottaa huomioon julkistamisen yleinen merkitys, loukkauksen laatu ja laajuus, julkistamisesta aiheutuvat kustannukset sekä muut asiaan vaikuttavat seikat. Jos luonnollinen henkilö voidaan tunnistaa häntä koskevien tietojen avulla, tiedot saadaan julkaista vain, jos julkaiseminen on perusteltua ottaen erityisesti huomioon siitä henkilön yksityisyydelle ja maineelle mahdollisesti aiheutuva vahinko.

Tuomioistuimien määrää vastaajan korvattavien kohtuullisten julkistamiskustannusten enimmäismäärän ja määräjän julkistamiselle. Kantajalla ei ole oikeutta korvaukseen, jos tietoja tuomiosta ei ole julkistettu tuomioistuimen määräämässä ajassa tuomion lainvoimaiseksi tulosta.

13 §

Kanneaika eräissä tapauksissa

Kiellon tai korjaavien toimenpiteiden määräämistä koskeva kanne on pantava vireille viiden vuoden kuluessa siitä, kun liikesalaisuuden haltija on saanut tiedon liikesalaisuutta loukkaavasta teosta sekä oikeudenloukkaajasta, kuitenkin viimeistään kymmenen vuoden kuluessa loukkauksen tapahtumisesta.

14 §

Asianosaisjulkisuuden rajoittaminen oikeushenkilössä

Jos oikeudenkäynti koskee liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista ja asianosainen on oikeushenkilö, tuomioistuimien voi toisen asianosaisen pyynnöstä määrätä, että sovellettaessa oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annettua lakia (370/2007) oikeushenkilössä oikeus saada asianosaisena tieto liikesalaisuuden sisältävästä oikeudenkäyntiasiakirjasta, tai osallistua suulliseen käsittelyyn, jossa esitetään liikesalaisuus, on vain rajoitetulla määrällä luonnollisia henkilöitä. Määräyksen antaminen edellyttää, että tuomioistuimien on liikesalaisuuden suojaamiseksi määrännyt oikeudenkäyntiasiakirjan tai sen osan salassa pidettäväksi ja päättänyt suullisen käsittelyn toimittamisesta kokonaan tai tarpeellisilta osin yleisön läsnä olematta ja että salassa pidettäväksi määrätyn tiedon tuleminen oikeushenkilössä rajoitettua määrää useamman luonnollisen henkilön tietoon aiheuttaisi merkittävästi haittaa tai vahinkoa niille eduille, joiden suojaamiseksi tieto on määrätty salassa pidettäväksi.

Jos tuomioistuimen ratkaisu määrätään salassa pidettäväksi siltä osin kuin se sisältää liikesalaisuutta koskevan tiedon ja jos niiden luonnollisten henkilöiden määrää, joilla on oikeushenkilössä oikeus saada asianosaisena tieto liikesalaisuuden sisältävästä oikeudenkäyntiasiakirjasta tai osallistua suulliseen käsittelyyn, on rajoitettu 1 momentissa tarkoitetulla tavalla, myös oikeutta saada asianosaisena salassa pidettäväksi määrätyn tiedon sisältävä ratkaisu voidaan samoin edellytyksin toisen asianosaisen pyynnöstä rajoittaa koskemaan vain rajoitettua määrää luonnollisia henkilöitä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua pyyntöä ei kuitenkaan saa hyväksyä, jos se voisi vaarantaa asianosaisten oikeuden oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

Tuomioistuimen on asianosaisia kuultuaan nimettävä ne luonnolliset henkilöt, joilla on 1 ja 2 momentissa tarkoitettu oikeus.

Tämän pykälän nojalla tehtävään ratkaisuun sovelletaan soveltuvin osin oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 6 lukua.

15 §

Teknisen ohjeen väärinkäyttö

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tai toista vahingoittaakseen 7 §:n 1 momentin vastaisesti tahallaan ilmaisee teknisen ohjeen tai käyttää teknistä ohjetta, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *teknisen ohjeen väärinkäytöstä* sakkoon.

Teknisen ohjeen väärinkäytöstä tuomitaan myös se, joka 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa tahallaan 7 §:n 2 tai 3 momentin vastaisesti ilmaisee teknisen ohjeen tai käyttää teknistä ohjetta tietäen, että tekninen ohje on saatu sen oikeudettomasti ilmaiselta tai että kysymys on teknistä ohjetta loukkaavasta tuotteesta.

16 §

Syyteoikeus

Syyttäjä saa nostaa syytteen teknisen ohjeen väärinkäytöstä vain, jos asianomistaja ilmoittaa rikoksen syytteeseen pantavaksi.

17 §

Viittaus rikoslakiin

Rangaistus yritysvakoilusta säädetään rikoslain (39/1889) 30 luvun 4 §:ssä, yrityssalaisuuden rikkomisesta 5 §:ssä ja yrityssalaisuuden väärinkäytöstä 6 §:ssä sekä salassapitorikoksesta mainitun lain 38 luvun 1 §:ssä ja salassapitorikkomuksesta 2 §:ssä.

18 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Tässä laissa tarkoitettut yksityisoikeudelliset vaatimukset tutkitaan käräjäoikeudessa. Oikeushenkilöä tai elinkeinotoimintaa harjoittavaa luonnollista henkilöä vastaan esitetty yksityisoikeudellinen vaatimus voidaan kuitenkin tutkia myös markkinaoikeudessa noudattaen mitä näiden riita-asioiden käsittelystä säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

19 §

Asiantuntijat

Käräjäoikeudella voi olla asiassa, joka koskee liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista, apunaan enintään kaksi asiantuntijaa. Asiantuntijana voi toimia tuomioistuinlain (673/2016) 17 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu henkilö.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto käräjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista käräjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan palkkioon sovelletaan, mitä tuomioistuinlain 17 luvun 22 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

595/2018

20 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä elokuuta 2018.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin tekoihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleiden asioiden käsittelyyn tuomioistuimessa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Naantalissa 10 päivänä elokuuta 2018

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Elinkeinoministeri Mika Lintilä